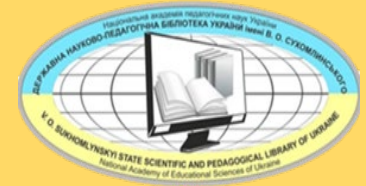

Національна академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського

#працюємо_для_перемоги

Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні зкладами освіти

Київ, 2023

«Логіка педагогічного керівництва школою, така, що нам неможливо працювати, якщо ми постійно не будемо аналізувати зв'язки сучасного з минулим і з майбутнім»

В. О. Сухомлинський

Інформаційно-комунікаційні технології – це сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, відображення і використання інформації в інтересах її користувачів.

Інформаційно-комунікаційні технології сприяють підвищенню якості освіти, а також удосконаленню управління закладами освіти.

Робота з інформацією відіграє найважливішу роль в управлінні освітньою організацією, оптимізація цієї діяльності передбачає в першу чергу організацію її інформаційного забезпечення, зокрема, введення ІКТ в освітню та управлінську діяльність.

Модернізація управління якістю освітньої галузі передбачає оптимізацію організаційно-управлінських структур, зміни в технології реалізації управлінських функцій, впровадження інформаційно-управлінських і комп'ютерних технологій.

Нормативно-правова база

Управління навчально-виховними закладами здійснюють на основі положень Закону «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII : [редакція від 01.01.2023 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 01.06.2023). – Назва з екрана.

Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-IX // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 01.06.2023). – Назва з екрана.

Модель використання комп'ютерних технологій в управлінській діяльності можна представити як сукупність таких складових:

- ведення й оформлення внутрішньошкільної документації;
- складання розкладу уроків;
- створення й використання бази даних учителів й учнів школи;
- моніторинг діяльності вчителів ;
- оперативне управління навчальним закладом шляхом інтерактивних телеконференцій, віртуальних нарад, передачі термінової інформації на екрани вчительських комп'ютерів ;
- пошук і збір інформації за допомогою Інтернету ;
- використання електронної пошти для зв'язку, наприклад, з органами управління освіти;
- налагодження творчих зв'язків з іншими навчальними закладами, у тому числі й за кордоном;
- психологічне тестування працівників школи й дітей.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в процесі управління навчальним закладом дозволяють досягати таких цілей:

- скоротити час отримання, обробки, передачі інформації;
- виключити зайву і повторювану роботу;
- оптимізувати використання людських та матеріальних ресурсів;
- підвищити якість управління через узагальнення інформаційних потоків, систематизацію, класифікацію та обмін інформацією;
- оптимізувати своєчасність, точність, ефективність та всеохоплюваність прийняття управлінських рішень;
- забезпечення мобільності інформаційно-комунікаційних відносин;
- забезпечення доступу до значно більшої кількості баз даних, можливість накопичення та опрацювання значних обсягів цифрових даних, формування та використання електронних інформаційних баз і систем;
- формування ефективної системи управління знаннями в межах навчального закладу.

Управління навчальним закладом із використанням інформаційно-комунікаційних технологій

Петров, В. Ф. Використання інформаційно-комунікативних технологій в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом / Валерій Федорович Петров, Олексій Валерійович Петров // Таврійський вісн. освіти. – 2017. – № 4. – С. 87–95. – Бібліогр.: 3 назви. – Текст статті представлено також в інтернеті: <https://drive.google.com/file/d/1Ti5Xf6V2jTEP9XTrjJG74WK5O6bVml8/view> (дата звернення: 13.05.2023).

У статті проаналізовано сучасні підходи до управління навчальними закладами, пріоритетними серед яких є впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, що мають забезпечити доступність і ефективність освіти, удосконалення навчально-виховного процесу, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Інститут вищої освіти і менеджменту
Кафедра наукових основ управління

До 100-річчя з дня народження Г. С. Сковороди

Олена Гречаник

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ**

Методичні рекомендації для студентів усіх форм навчання другого
(магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності

073 «Менеджмент»
(електронне видання)

Харків – 2022

Гречаник, О. Є. Інформаційне забезпечення управління закладом освіти : метод. рек. для студентів усіх форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» (електронне видання) / Харків. нац. пед ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. – 77 с. – Текст рекомендацій представлено також в інтернеті: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b9c2f6bf-6475-4656-8850-a1baf15916c1/content> (дата звернення: 29.06.2023).

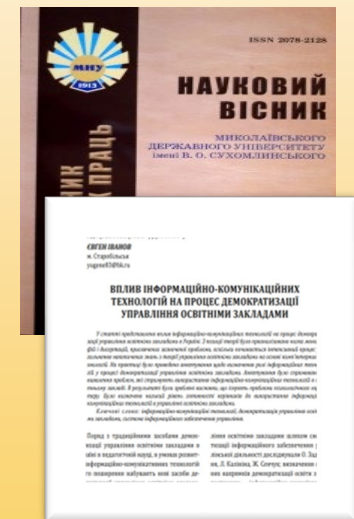
Це видання допоможе здобувачам освіти, майбутнім магістрам, які навчаються за освітньою програмою «Управління закладом освіти», опанувати освітній компонент «Інформаційне забезпечення управління закладом освіти». Наведено програму навчальної дисципліни, плани та конспекти лекцій, понятійний апарат тем, теми семінарських і практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, надано методичні рекомендації щодо виконання зазначених завдань, алгоритми роботи, діагностичні матеріали для вимірювання стану інформаційного забезпечення закладом освіти тощо.

Отамась, І. Інформаційні технології в управлінні закладами освіти / Інна Отамась // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Інформатизація вищого навчального закладу : зб. наук. пр. / Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів, 2018. – № 903. – С. 18–25. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPIVNZ_2018_903_5 (дата звернення: 05.05.2023).

Розглянуто інформаційні технології в управлінні закладами освіти. Проаналізовано наявні електронні ресурси в межах виконання Національної програми інформатизації.

Іванов, Є. В. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на процес демократизації управління освітніми закладами / Євген Вікторович Іванов // Наук. вісн. Миколаїв. нац. ун-ту ім. В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. – № 4. – С. 193–197. – Бібліогр.: с. 196–197. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2016_4_36 (дата звернення: 29.06.2023).

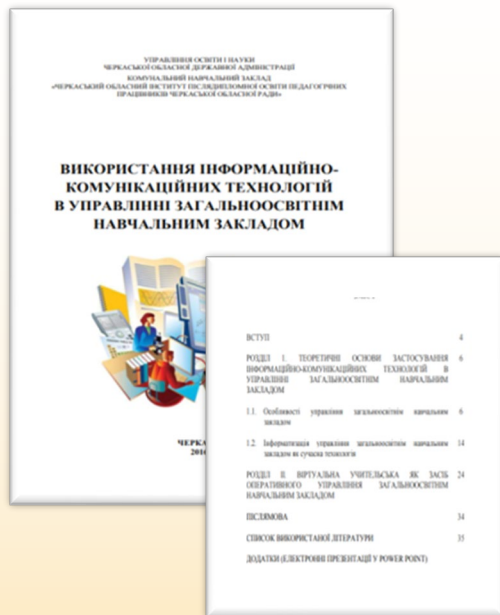

Мета статті – проаналізувати теорію і практику впливу інформаційно-комунікаційних технологій на процес демократизації управління освітніми закладами в Україні.

Правдивцев, П. Моделювання системи управління закладом загальної середньої освіти з використанням цифрових освітніх технологій / Павло Правдивцев, Тетяна Колган, Олена Колган // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти : зб. наук. пр. / Держ. вищ. навч. закл. "Донбас. держ. пед. ун-т". – Слов'янськ, 2021. – Вип. 15. – С. 150–162. – Бібліогр.: 8 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prptma_2021_15_16 (дата звернення: 05.05.2023).

У статті розглянуто особливості цифровізації як суспільного явища. Визначено вплив цифровізації на освітні та управлінські процеси, що відбуваються у закладах загальної середньої освіти. Опрацьовано сутність системи управління організацією, її елементів та принципів. Розглянуто функції управління та приклади використання цифрових технологій під час їх виконання. Визначено ключовий перелік онлайн-сервісів забезпечення ефективної комунікації між керуючою та керованою підсистемами закладу загальної середньої освіти.

Зоря, Ю. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом : наук.-метод. посіб. / Ю. М. Зоря ; КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради». – Черкаси : КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 2016. – 36 с. – Текст посібника представлено також в інтернеті: <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/406/Інформаційно-комунікаційні%20технології%20%20в%20управл.pdf> (дата звернення: 27.04.2023).

У посібнику теоретично обґрунтовано важливість використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні ЗНЗ в умовах інформатизації системи освіти та розкрито їх практичні можливості на прикладі віртуальної учительської.

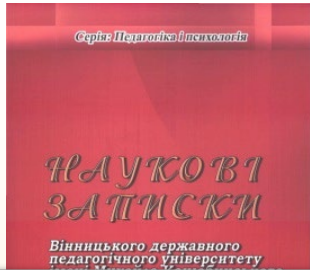
Богданович, О. І. Механізм упровадження ІКТ в управлінський та освітній процес ЗЗСО : (з досвіду роботи В. О. Кубая) / О. І. Богданович // Пед. пошук. – 2021. – № 4. – С. 41–45. – Бібліогр.: 10 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: https://znayshov.com/FR/10847/Ped_poshuk_4_21-43-47.pdf (дата звернення: 26.04.2023).

Карапиш, С. П. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему управління загальної середньої освіти / С. П. Карапиш // Публічне упр. та митне адміністрування. – 2020. – № 3. – С. 38–42. – Бібліогр.: 9 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2020/3/9.pdf> (дата звернення: 27.04.2023).

У статті розглянуто інформаційно-комунікаційні технології як основний каталізатор інноваційної діяльності сучасного педагога й управлінця та один з особливо важливих системних компонентів іміджу органів державної влади в галузі освіти. Проаналізовано функції інформаційно-комунікаційної взаємодії в системі загальної середньої освіти. Визначено, що основним інформаційним каналом у системі управління освітою та потужним інструментом для побудови інноваційних форм управління є інтернет-засоби й сервіс-засоби. У статті визначено поняття інформаційно-освітнього середовища в системі освіти.

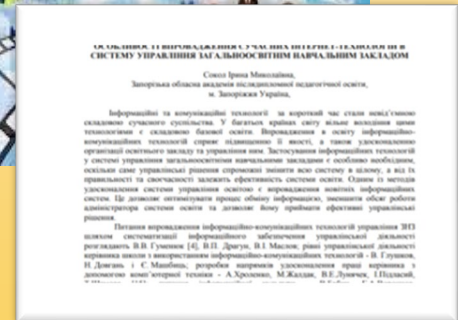

Заболоцька, Л. А. Використання нових інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності керівника сучасної школи / Л. А. Заболоцька // Наук. записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : Планер, 2014. – № 41. – С. 179–183. – Бібліогр.: 4 назви. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2014_41_43 (дата звернення: 28.06.2023).

Проаналізовано проблеми, що стримують використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в управлінській діяльності керівника сучасної школи, визначені шляхи їх подолання.

Сокол, І. М. Особливості впровадження сучасних інтернет-технологій в систему управління загальноосвітнім навчальним закладом [Електронний ресурс] / Ірина Миколаївна Сокол . – Електрон. дані. – Київ, 2023. – Режим доступу: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp2/upravlenie/sokol.pdf, вільний (дата звернення: 25.04.2023). – Назва з екрана.

Алексеева, Г. М. Практичні аспекти використання сучасних освітніх технологій в управлінні навчальним закладом / Г. М. Алексеева // Актуальні питання природничо-математичної освіти : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2017. – № 9. – С. 145–151. – Бібліогр.: 8 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: <https://www.repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/4998> (дата звернення: 27.04.2023).

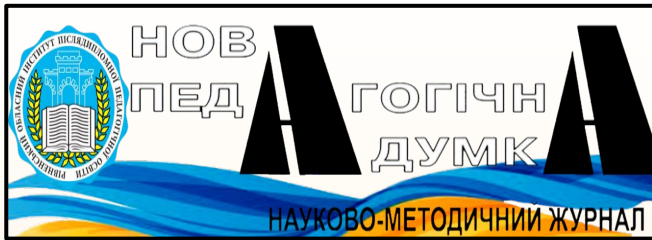
Розкриваються деякі практичні аспекти використання освітніх технологій, а саме інформаційно-мережевих технологій в процесі організації управління навчальним закладом.

Логвиненко, Ю. В. Інформаційно-комунікаційні технології в практиці управління освітніми закладами / Ю. В. Логвиненко, В. О. Мазуренко, І. А. Медведєв // Імідж сучас. педагога. – 2015. – № 2. – С. 20–24. – Бібліогр.: 6 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2015_2_6 (дата

звернення: 08.05.2023). Розкривається вплив носіїв нових управлінських підходів, що формуються в умовах постійного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, у роботі керівників навчальних закладів, наводяться приклади вдалих менеджерських рішень. З'ясовано вплив істинної інформації на ефективність управлінських функцій керівника і вибору стратегічного розвитку освіти як випереджального чинника прогресу суспільства.

Віролайнен, О. Особливості управлінської діяльності в умовах упровадження технологій змішаного навчання в закладі загальної середньої освіти / Оксана Віролайнен // Нова пед. думка. – 2021. – № 3. – С. 20–25. – Бібліогр.: 12 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/349/316> (дата звернення: 28.04.2023).

Мета статті – проаналізувати дослідження вчених у галузі управління закладом загальної освіти в умовах упровадження змішаного навчання.

Тарасова С.М. Інформаційно-комунікативні технології в управлінні загальноосвітніми навчальними закладами

УДК 371.111.
ТАРАСОВА С.М.
м. Миколаїв, Україна

**ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ**

Сматая актуальна патакла ефетивного впровадження новітніх інформаційних технологій, системних комплексів та комп'ютерних програм на керівників закладів загальноосвітнього навчального закладу.

Ключові слова: шкільна автоматизована система, системні комплекси, інформаційні середовища навчального закладу, інформаційно-комунікативні технології в управлінні навчальним закладом освіти, моделювання цілісних педагогічних управлінських структур

Поставлена проблема у загальному вигляді. Новітні інформаційні технології щільно увійшли у сучасне життя суспільства та навчально-виховний процес освітніх закладів. Використання новітніх інформаційних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах дає змогу здійснювати навчально-виховний процес на більш високому рівні, а в управлінні навчальним закладом допомагає забезпечити дієвість, оперативність та ефективність роботи адміністрації освітнього закладу. Одним із пріоритетних напрямків реформування освіти на сучасному етапі є впровадження новітніх інформаційно-комунікативних технологій.

Тарасова, С. М. Інформаційно-комунікативні технології в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом / С. М. Тарасова // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту ім. В. О. Сухомлинського / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2010. – Вип. 1.31 : Серія "Педагогічні науки". – С. 173–180. – Бібліогр.: 3 назви. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21P03=FILE=&2 S21STR=Nvmdup 2010 1.31 24 (дата звернення: 10.05.2023).

Стаття висвітлює актуальні питання ефективного впровадження новітніх інформаційних технологій, системних комплексів та комп'ютерних програм в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності та навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу / [авт. кол.: Н. І. Клокар та ін.] ; за ред.: Н. І. Клокар, О. В. Чубарук] ; Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів. – Біла Церква : КОІПОПК, 2008. – 104 с.

Лунячек, В. Е. Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом / В. Е. Лунячек. – Харків : Основа, 2004. – 96 с. – Бібліогр.: с. 78.

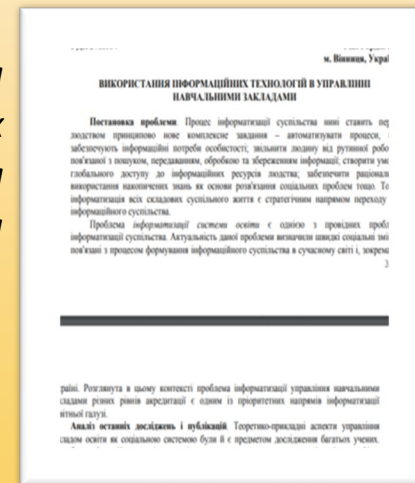
Лунячек, В. Е. Управління загальноосвітнім навчальним закладом з використанням комп'ютерних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Лунячек В. Е. ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. – Київ, 2002. – 305 с. – Бібліогр.: с. 178–198.

Гордійчук, Г. Б. Використання інформаційних технологій в управлінні навчальними закладами / Г. Б. Гордійчук // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ : ТОВ «Друк плюс», 2008. – Вип. 18. – С. 321–327. – Бібілогр.: 3 назви. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2008_18_68 (дата звернення: 16.05.2023).

У статті проаналізовано проблему інформатизації управління навчальним закладом, з'ясовано шляхи застосування сучасних програмно-технологічних комплексів з метою забезпечення автоматизації та підвищення ефективності керування навчальними закладами різних рівнів акредитації.

Цифрові інструменти в управлінській діяльності

Сервіси Google допомагають в управлінській діяльності керівнику закладу середньої освіти як інструменти для стратегічного планування, ефективного контролю, аналізу результатів праці, стимулювання педагогів до творчого пошуку, інноваційної діяльності на різних рівнях та створюють середовище для публічної діяльності, професійного спілкування, самореалізації та саморозвитку управлінця.

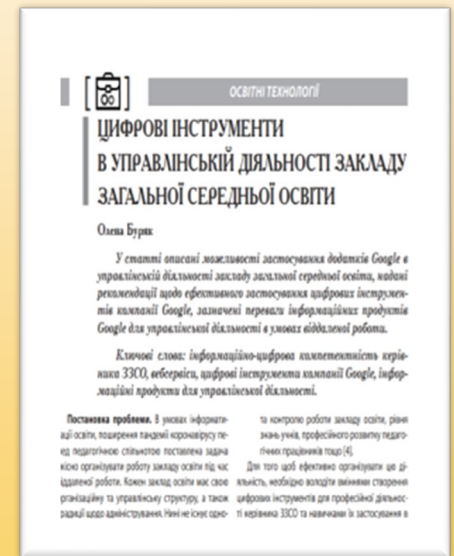
Гладкова, В. М. Використання сервісів Google в управлінні закладом середньої освіти / Валентина Миколаївна Гладкова, Алла Гнатівна Панченко, Ганна Василівна Панченко // Відкрите освітнє е-середовище сучас. ун-ту. – 2017. – Вип. 3. – С. 1–8. – Бібліогр.: 4 назви. – Текст статті представлено також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2017_3_25 (дата звернення: 05.05.2023).

Метою статті є обґрунтування теоретичних аспектів та розроблення алгоритму реалізації сервісів Google в управлінні закладом середньої освіти.

Буряк, О. Цифрові інструменти в управлінській діяльності закладу загальної середньої освіти / Олена Буряк // Освіта на Луганщині. – 2021. – № 4. – С. 52–60. – Бібліогр.: 9 назв. – https://znayshov.com/FR/11602/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_4_65_2021-52-60.pdf (дата звернення: 05.05.2023).

У статті описані можливості застосування додатків Google в управлінській діяльності закладу загальної середньої освіти, надані рекомендації щодо ефективного застосування цифрових інструментів компанії Google, зазначені переваги інформаційних продуктів Google для управлінської діяльності в умовах віддаленої роботи.

Котеленець, Л. Л. Практичне застосування інформаційних ресурсів в управлінській діяльності / Лілія Леонідівна Котеленець // Таврійський вісн. освіти. – 2020. – N 4. – С. 43–50. – Бібліогр.: 8 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: https://drive.google.com/file/d/1j6kQSZX66raSzMtYdmI_PzPUtkuSnEN2/view (дата звернення: 05.05.2023).

У статті розкривається інформаційне забезпечення управлінської діяльності керівника закладу загальної середньої освіти. Проведено аналіз сучасних програмових, мережевих засобів, які будуть сприяти створенню в закладах загальної середньої освіти єдиного інформаційного освітнього простору, що надасть можливість об'єднати всіх педагогів, учнів та батьків України в єдину спільноту, а також забезпечить модернізацію освітнього процесу через запровадження сучасних комп'ютерних технологій для автоматизації управління навчальним закладом.

Інформатизація управління навчальним закладом

Вербовський, І. Інформатизація управління навчальним закладом як один зі шляхів підвищення ефективності освітньої діяльності / Ігор Вербовський // Наук. вісн. Мелітопол. держ. пед. ун-ту. – 2015. – № 1. – С. 317–321. – Бібліогр.: 11 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/60/1/55.pdf> (дата звернення: 10.05.2023).

Забродська, Л. М. Інформатизація закладу освіти: управлінський аспект : метод. посіб. / Людмила Михайлівна Забродська. – Харків : Основа, 2003. – 239 с. – Бібліогр.: с. 221–228.

Розглянуто інформатизацію управління загальноосвітнім закладом з урахуванням сучасного етапу розвитку суспільства. В контексті впровадження інформаційно-комунікаційних технологій управління охарактеризовано процес інформатизації закладу освіти. Проаналізовано особливості інформатизації управлінської діяльності керівника, а також діяльності вчителя й учнів на уроці.

Василенко, Н. В. Інформатизація профільного загальноосвітнього навчального закладу: управлінський аспект / Надія Володимирівна Василенко. – Харків : Основа, 2013. – 127 с. – Бібліогр.: с. 118–127.

Василенко, Н. Інформатизація управління закладом освіти як одна з умов його розвитку / Надія Василенко // Директор шк. – 2013. – № 1. – С. 4–20.

Кушнір, В. Інформатизація процесу управління ліцеєм з допомогою сучасних комп'ютерних технологій / В. Кушнір // Нова пед. думка. – 2007. – №3. – С. 74–77.

Висвітлено основні аспекти у сфері управлінської діяльності закладу щодо використання комп'ютерних технологій для формування баз даних, проведення контролю за рівнем навченості учнів та рівнем навчальної роботи педагогів.

Адреса:

вул. Берлінського М., 9

Київ, 04060

Україна

<https://dnpb.gov.ua/ua/>

E-mail:

dnpb@i.ua (для офіційних звернень)

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок)

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддаленого користувача)

metodist22@ukr.net (методичний супровід)

Огляд-презентацію підготувала Литовченко О. В. – головний бібліограф відділу зберігання фонду та обслуговування користувачів.

Завідувач – Бондарчук О. Б.

Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та зображення з Інтернет-ресурсів.